

силниятъ элементъ и тъй да кажемъ разсадникъ, въ който има да изникнатъ и въ който има да ся отвѣдятъ защителитъ и защитницитъ на народнитъ идеи; защото дѣцата на онѣзи малцината, които сж живѣли въ удоволствие и бездѣйствие, споредъ както казва нѣидѣ си единъ остроумень человекъ, сж добри само на куклы да играйтъ, и най-гольмото искусство което могатъ да научатъ, е да играйтъ разны танцове и да ся криватъ и юдятъ безобразно и да лежатъ само и да ядатъ, а никакъ не сж способны да измислятъ нѣщо, или да ся зародятъ въ тѣхъ голѣми идеи, които изискуватъ самоотверженностъ и постоянно трудъ.

А каква е причината на това, и кое е произвело туй на злѣ отиваніе у насъ? Отъ дѣ произлѣзва тази хлабавостъ въ нравитъ и туй охлаждане къмъ религиитъ? може нѣкой да попита. Този отговоръ трѣба всякой да помысли и да го потърси въ себе си. На туй нѣщо причинатъ трѣба да проучимъ и да ѣж намѣримъ всякой въ себе си и около себе си, и колкото е възможно да ся постараетъ всякой за своето улучшение и за улучшеніето на онѣзи които сж около него. Не трѣба да очакваме другы да ны въспрѣтъ отъ съединителнатъ стрѣмникъ, къмъ който отиваме, но самы ний. На страждущитъ може лѣкартъ да даде наставленія и цѣрве, но точното имъ употребленіе може самитъ страждущій да приспособи или не. «Пострадалитъ е най добритъ лѣкаръ,» казва една притча. И както тѣлесното си състояние може всякой единъ по-добрѣ отъ всякого другыго да познае и или да го улучши съ прѣсичаніето на свращаніята, или да го направи по-лоше, като слѣдува иститъ или и по-лошъ пѣтъ, така също е и около нравственитъ и духовнитъ му животъ. Така може всякой и по-лесно и по-скоро да познае онова което е напраздно чакалъ да научи отъ другы, и което до нѣкога ще го принуди и неволно да обърне колата, но може бы късно и слѣдъ голѣмо раскаиваніе.

Единъ отъ древнитъ философы, таквъ единъ свѣтъ даваше на онѣзи които го приближаваха като имъ казуваше, когато отивать да спятъ, да си напомнимъ слѣдующето: «Какъ проминяхъ? Какво направихъ?»